

UNIUNEA PROFESIILOR LIBERALE DIN ROMÂNIA

VALORILE COMUNE ALE PROFESIILOR LIBERALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Versiunea revizuită 2014

Preambul

În martie 2000, Consiliul European de la Lisabona a adoptat un program de reformă.

Scopul acestuia a fost de a face în anul 2010 din Uniunea Europeană cea mai competitivă și dinamică economie din lume bazată pe cunoaștere.

Comunicatul Comisiei Europene intitulat « Serviciile Profesionale. Scop pentru mai multă reformă » din data de 5 septembrie 2006 recunoaște contribuția pe care profesiile liberale o aduc economiei tuturor statelor membre și economiei Uniunii Europene pe ansamblul său.

Un factor major de identificare a unei profesii îl reprezintă voința practicienilor individuali de a se supune standardelor etice și profesionale care exced cerințele legale minime.

Directiva nr. 2005/36/CE privind Recunoașterea Reciprocă a Calificărilor Profesionale adoptată în data de 7 septembrie 2005 și modernizată ca Directiva nr. 2013/55/UE precizează că acolo unde asistența profesională este furnizată transfrontalier, regulile referitoare la calificările profesionale ale statului de primire, în special cele referitoare la protecția consumatorului și siguranță vor fi aplicate.

Aceasta demonstrează faptul că prevederile codurilor de conduită pentru o profesie individuală pot să difere de la țară la țară și că cei care solicită asistență profesională transfrontalieră se așteaptă că li se vor aplica aceleași standarde etice și practice pe care trebuie să le respecte profesioniștii din țara de primire.

Directiva nr. 2006/123/CE privind Serviciile pe Piața Internă cere statelor membre, în cooperare cu Comisia Europeană, să încurajeze elaborarea, la nivel comunitar a codurilor de conduită și să asigure că aceste coduri sunt accesibile prin mijloace electronice.

Comisia Europeană a publicat, de asemenea, un Raport în anul 2007 intitulat « Creșterea calității serviciilor în cadrul Pieței Interne ; Rolul Codurilor de Conduită Europene » în care instituția europeană subliniază

importanța codurilor de conduită la nivel european. Raportul evidențiază faptul că elaborarea codurilor de conduită ar putea ajuta totodată, la reliefaarea naturii specifice a serviciilor în unele sectoare de activitate, în special în ceea ce privește profesiile reglementate prin garantarea exercitării profesiei, în mod independent și prin asigurarea imparțialității regulilor de conduită profesională.

Consiliul European al Profesiilor Liberale – CEPLIS consideră că având în vedere prevederile celor două Directive de mai sus și Raportul Comisiei Europene, este oportună o revizuire a Valorilor Comune ale CEPLIS ca urmare a integrării continue a Uniunii Europene, creșterea frecvenței activităților transfrontaliere ale membrilor profesiilor liberale în cadrul Uniunii Europene și impactul diverselor evoluții asupra practicii profesionale.

CEPLIS recunoaște faptul că vor exista diferențe de detalii în codurile profesiilor individuale din Uniunea Europeană, ca de exemplu în domeniul confidențialității informației.

Totodată, vor exista, în mod necesar, diferențe cu privire la modul în care valorile din codul la nivel european se vor reflecta în codurile statelor membre, diferențe ce sunt determinate de legislația specifică a fiecărui stat membru, spre exemplu în domeniul protecției datelor personale.

Activitățile profesioniștilor liberali cuprind sarcini de natură intelectuală pentru care se cer cunoștințe de înalt nivel din domeniile juridic, tehnic și științific. Cunoștințele necesare sunt dobândite prin completarea cu succes a studiilor care se finalizează cu obținerea unei diplome de educație înaltă și / sau acordarea unui titlu profesional recunoscut.

În unele cazuri, există cerințe suplimentare care presupun înregistrarea la un corp profesional înainte ca exercitarea profesiei să fie permisă. Profesia liberală devine astfel subiect al unui cod de conduită aplicabil acesteia elaborat de un corp profesional cu accent pe interesele celor care caută să obțină asistență de la profesionistul în cauză. Ca urmare, profesionistul devine conștient de faptul că nerespectând prevederile codului de conduită este pasibil de sancțiuni disciplinare. Clienții și pacienții trebuie să aibă încredere că nerespectarea prevederilor codului de conduită va fi tratată cu seriozitate de către corpul profesional în cauză și dacă se dovedește, se vor lua măsuri severe pentru încălcarea acestora.

CEPLIS consideră că valorile comune au însoțit și vor continua să însoțească profesiile liberale, clienții și pacienții și, în consecință recomandă includerea următoarelor valori în codul național de conduită.

1. Confidențialitatea

Confidențialitatea este piatra de temelie pe care se construiește încrederea între profesioniștii liberali și clienții și pacienții lor.

Codurile de conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că profesioniștii liberali trebuie să respecte confidențialitatea informațiilor dobândite pe parcursul furnizării asistenței profesionale și să asiguree că informațiile cu privire la o anumită persoană nu sunt dezvăluite altora, cu excepția situațiilor deosebite și pe cât posibil, cu consimțământul persoanei vizate.

2. Participarea la Dezvoltarea Profesională Continuă

Codurile de Conduită trebuie să exprime, în mod clar, că profesioniștii liberali au o responsabilitate fără echivoc de a – și menține competența în exercitarea profesiei și, în acest scop, ei trebuie să participe la dezvoltarea profesională continuă, pe tot parcursul vieții lor profesionale.

Cei care beneficiază de serviciile profesionale au dreptul de a se asigura că profesioniștii liberali își vor actualiza permanent cunoștințele lor privind exercitarea profesiei și își vor extinde competențele pe măsură ce noi calificări profesionale apar și se dezvoltă.

3. Independența și imparțialitatea

Codurile de conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că profesioniștii liberali au dreptul de a – și exercita propria judecată în cadrul responsabilităților ce le revin după luarea în calcul a circumstanțelor relevante, fără a ține seama de vreo influență externă. Cei care utilizează servicii profesionale au dreptul să primească o evaluare corectă a procedurilor ce vor fi îndeplinite și un sfat care să fie imparțial și obiectiv, fără presiune din partea unor terțe părți și fără conflicte de interes.

4. Conflictele de interes

Codurile de conduită trebuie să evidențieze, în mod clar, că având în vedere natura specifică a activității profesionale, un profesionist liberal nu poate consilia, reprezenta sau acționa în numele a doi sau mai mulți clienți în aceeași problemă dacă există un conflict sau un risc semnificativ de conflict între interesele acelor clienți.

Profesioniștii liberali trebuie să fie conștienți că pot apărea probleme atunci când profesionistul liberal ar putea fi obligat să înceteze de a mai

acționa în numele atât a clienților în cazul unui conflict de interese cât și a riscului de conflict de interes și, în special, atunci când există riscul unei încălcări a încrederii sau acolo unde independența profesionistului liberal ar putea fi afectată.

Potrivit prevederilor codurilor de conduită referitoare la conflictele de interese este deosebit de important capitolul referitor la activitățile multidisciplinare desfășurate de profesioniștii liberali.

5. Onestitate și integritate

Codurile de conduită trebuie să precizeze, în mod clar, faptul că profesioniștilor liberali li se cere să acționeze, în mod politic, cu onestitate și integritate în relațiile lor cu clienții și pacienții, inclusiv cu colegii lor de profesie și nu trebuie să se angajeze în nici o activitate sau comportament care ar putea aduce prejudicii profesiei sau ar submina încrederea publică în profesie.

Prima prioritate în furnizarea de servicii profesionale trebuie să fie protejarea, în cele mai bune condiții, a intereselor clienților și pacienților.

Clienții și pacienții au dreptul de a fi tratați, în mod politic și cu respect.

Ei sunt, de asemenea, îndreptățiți să primească consultanță profesională de bună calitate în termen pe care aceștia pot să o înțeleagă, precum și informații atât înainte cât și pe durata furnizării asistenței profesionale, precum și cu privire la procedura pe care profesionistul liberal intenționează să o urmeze pentru a realiza obiectivele propuse și cu privire la onorariul ce i se cuvine.

6. Supravegherea personalului de sprijin

Codurile de conduită trebuie să evidențieze, în mod clar, că profesioniștilor liberali li se cere să se asigure că fiecare membru al personalului său de sprijin căruia el îi delegă o anumită sarcină are cunoștințele și calificările necesare pentru a îndeplini această sarcină în mod efectiv și eficient.

Trebuie să existe, de asemenea, o supraveghere adecvată din partea profesionistului liberal. Clienții și pacienții își pun încrederea lor în profesionistul liberal cu care ei au contact direct și au dreptul să fie încrezători că sarcinile sunt delegate doar membrilor personalului de sprijin care au cunoștințele și competențele necesare. În acest context, trebuie să fie clar că responsabilitatea pentru sarcina delegată revine celui care o delegă.

7. Concordanța cu Codurile de Conduită și Practica Profesională

Toate Codurile de Conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că membrilor profesiilor liberale li se cere să se supună nu numai prevederilor codurilor de conduită dar, de asemenea, și legislației și prevederilor codurilor de practică și standardelor referitoare la asistența profesională specifică pe care ei o furnizează.

Cei care utilizează serviciile profesionale au dreptul să primească asistență profesională de înaltă calitate, în mod strict, în acord cu legislația și codurile de practică relevante.

8. Asigurarea de răspundere civilă profesională

Codurile de conduită trebuie să evidențieze, în mod clar, că membrii profesiilor liberale au obligația de a deține o asigurare de răspundere civilă profesională la un nivel suficient pentru a se asigura că în eventualitatea unei reclamații justificate din partea unui client sau pacient apărute ca urmare a furnizării unei asistențe profesionale, aceștia vor fi compensați în mod corespunzător.

Clienții și pacienții au dreptul să primească o compensație corespunzătoare în eventualitatea unor efecte adverse rezultând din erorile făcute în procesul de furnizare a asistenței profesionale.

9. Conflict cu concepții morale sau religioase

Codurile de conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că în eventualitatea unor conflicte cu concepții morale sau religioase rezultând în procesul de furnizare a asistenței profesionale că membrii profesiilor liberale au obligația de a pune la dispoziție informații cu privire la modalitățile în care asistența profesională poate fi obținută în modul cel mai convenabil de la un coleg profesional.

După ce au fost de acord să furnizeze asistență profesională, profesioniștii liberali sunt obligați să lase la o parte orice convingere de ordin personal, religios, politic, filozofic etc.

Cei care caută, în mod legitim, asistență nu trebuie să aibă acces la acel gen de asistență interzisă datorată concepțiilor morale sau religioase a unor profesioniști individuali de la care serviciul este solicitat.

Din momentul în care profesionistul liberal a fost de acord să furnizeze asistență, convingerile personale trebuie puse deoparte.

10. Punerea la dispoziția clienților și pacienților de informații

Codurile de conduită trebuie să evidențieze, în mod clar, că înainte de a se intra în aranjamente cu caracter contractual, profesioniștii liberali trebuie să furnizeze clienților și pacienților toate informațiile relevante care să – i ofere clientului posibilitatea de a cunoaște natura și calitatea asistenței pe care urmează să o furnizeze un profesionist liberal și, în special informații referitoare la termenii și condițiile profesionistului, inclusiv legea aplicabilă, taxe, detalii cu privire la obligația de a deține o asigurare de răspundere civilă profesională, garanții, precum și asigurarea că nu există nici un potențial conflict de interese.

În plus, următoarele informații ar trebui, cel puțin să fie furnizate :

- Numele profesionistului liberal, statutul legal și forma de exercitare a profesiei, adresa și detalii care să permită contactarea rapidă și comunicarea directă cu profesionistul liberal, inclusiv prin mijloace electronice ;
- Dacă activitatea profesionistului liberal este supusă unei scheme de autorizare din partea autorității competente relevante sau a punctului de contact unic ;
- Numărul de identificare al taxei pe valoarea adăugată acolo unde este aplicabil ;
- În cazul profesiilor reglementate, corpul profesional sau instituția la care profesia este înregistrată, titlul profesional și statul membru în care titlul a fost garantat.

11. Soluționarea disputelor

Codurile de conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că fără a prejudicia drepturile unui profesionist liberal de a căuta să se redreseze sau să se apere prin intermediul instanțelor judecătorești, acesta trebuie, în primul rând, să se străduiască să aplaneze orice dispută sau plângere fie direct sau indirect cu clientul, fie prin intermediul unei proceduri de soluționare a disputei ori mediere.

Este de datoria profesionistului liberal să se ocupe cu orice dispută sau plângere într – o manieră promptă și transparentă.

Un profesionist liberal care depinde de un cod de conduită sau de un organism profesional și care prevăd dreptul clientului de a recurge la mijloace nejuridice pentru a soluționa un conflict, trebuie să furnizeze toate informațiile relevante în acest sens.

12. Obligația de sinceritate

Codurile de conduită trebuie să evidențieze, în mod clar, că în anumite împrejurări și fără recunoașterea obligației, profesioniștii liberali nu trebuie să fie restricționați să se ocupe de consecințele adverse rezultând din furnizarea asistenței pentru sau în numele unui client într – un mod sincer și deschis pentru a putea :

- pune la dispoziția clienților și pacienților o explicație cu privire la astfel de consecințe diverse ;
- să reducă orice pierdere ;
- să permită profesionistului liberal să acționeze prompt pentru a soluționa problema.

În plus, profesioniștii liberali trebuie să fie conștienți de responsabilitatea pe care o au de a raporta autorităților competente orice împrejurare care ar putea genera consecințe adverse pentru client și pacient.

13. Activități multidisciplinare

Codurile de Conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că în eventualitatea în care profesioniștii liberali participă la activități multidisciplinare fie împreună sau în parteneriat, fie în structuri adecvate de afaceri, este necesar să caute să se asigure că fiecare dintre ei subscrie și este obligat să respecte regulile care guvernează etica lor profesională și – și desfășoară activitatea în mod similar și compatibil cu prevederile cuprinse în acestea.

Profesioniștii liberali trebuie, de asemenea, să dea asigurări că pacienții și clienții sunt informați asupra faptului că serviciile sunt furnizate în baza unei practici multidisciplinare și să ofere detalii cu privire la activitățile desfășurate în cadrul practicii respective.

Trebuie menționat că expresia « activități multidisciplinare » nu include echipe profesionale interdisciplinare stabilite în baza unor proiecte specifice cum este cazul tratamentelor în domeniul sănătății sau aranjamentele privind costurile comune.

14. Cunoștințele de limbă

Codurile de Conduită trebuie să evidențieze faptul că un profesionist liberal are obligația de a asigura clientul, chiar înainte de a acționa pentru a – i furniza un serviciu, că dispune de suficiente cunoștințe de limbă care este

relevantă pentru acesta, că are o înțelegere clară și fără ambiguități a condițiilor privind natura și obiectul în care asistența este furnizată.

Totodată, profesioniștii liberali trebuie să dea asigurări că în eventualitatea în care nu dispun de un nivel rezonabil de cunoștințe de limbă, să pună la dispoziție facilități de interpretare adecvată sau să predea problema unor alți profesioniști liberali care au un nivel de cunoștințe de limbă corepunzător.

15. Informațiile de natură comercială

Codurile de conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că informațiile de natură comercială publicate de către sau în numele unui profesionist liberal trebuie să conțină în permanență date reale și nu eronate sau care se supun valorilor esențiale ale unei anumite profesii.

16. Obligațiile de raportare

Codurile de conduită trebuie să evidențieze necesitatea pentru profesioniștii liberali de a se supune fără rezerve oricărei cerințe legale relevante ori ghidurilor referitoare la activități cu caracter infracțional venind din partea clienților, pacienților sau colegilor, protecției copilului și persoanelor vulnerabile din societate.

Profesioniștii liberali trebuie să conștientizeze permanent că ei joacă un rol important și fundamental în funcționarea și dezvoltarea societății democratice.

17. Pregătirea în domeniul standardelor etice

Codurile de conduită trebuie să precizeze, în mod clar, că profesioniștii liberali și personalul de sprijin sunt obligați să participe pe deplin la programele destinate promovării unei mai bune înțelegeri a problemelor de natură etică relevante pentru profesiile lor așa cum este prevăzut în codurile de conduită.

18. Bună guvernare

Cu toate că prevederile acestor valori comune se aplică în primul rând profesioniștilor liberali, rolul și responsabilitățile asociațiilor profesionale fie că sunt reglementate sau nu, acceptarea de către profesioniștii liberali a

cerințelor și a aplicării prevederilor codurilor de conduită reprezintă elementul cheie care asigură un înalt nivel standardelor etice.

În consecință, astfel de asociații trebuie să dea asigurări că monitorizarea și supravegherea corespunzătoare și în acord cu codurile de conduită sunt menținute și că implementarea unor programe și proceduri adecvate se va realiza.